

Universal Multiple-Octet Coded Character Set
International Organization for Standardization
Organisation Internationale de Normalisation
Международная организация по стандартизации
Nemzetközi Szabványügyi Szervezet

Doc Type:	Working Group Document
Irat típusa:	<i>Munkacsoport irat</i>
Title:	Hungarian Runic/Szekely-Hungarian Rovas Ad-hoc Report
Cím:	<i>Jelentés a rovásírás kapcsán tartott napirenden kívüli ülésről</i>
Source:	Hungarian Runic/Szekely-Hungarian Rovas Ad-hoc Committee
Forrás:	<i>Rovásírás eseti bizottság</i>
Status:	Ad-hoc Report
Státusz:	<i>Eseti jelentés</i>
Action:	For consideration by JTC1/SC2/WG2
Intézkedés:	<i>JTC1/SC2/WG2 általi megfontolásra</i>
Date/Kelt:	2011-06-08

2011.06.08-án eseti bizottság ült össze Helsinkiben a rovásírással kapcsolatban. Jelen voltak:

Tero Aalto, Debbie Anderson,
Peter Constable, Michael Everson,
Eveline Wandl-Vogt, Ken Whistler

Az ülésen Peter Constable elnökölt.

A bizottság több eltérést tárgyalt Dr. Hosszú Gábor (N4007) és Michael Everson és Szelp Szabolcs alternatív előterjesztései közt (N3664, N3697). Több más hozzájárulás is megfontolás tárgyát képezte, noha nem került mind részletes tárgyalásra: (N3556, N3999, N4006, N4042, N4055, N4064, N4076, N4080).

A bizottság által a tárgyaláskor követett elvek:

- Figyelembe véve, hogy az N3697 jelkészlete majd teljes egészében közös az N4007-ben bemutatottal (habár némi eltéréssel a nevek és kódpozíciók tekintetében), az N3697 került megjelölésre, mint viszonyítási alap. A csoport ehhez képest állapította meg, mit szükséges

An ad-hoc committee on Hungarian Runic/Szekely-Hungarian Rovas met in Helsinki on 2011-06-08. The following were in attendance:

Tero Aalto, Debbie Anderson,
Peter Constable, Michael Everson,
Eveline Wandl-Vogt, Ken Whistler

The ad-hoc meeting was chaired by Peter Constable.

The ad-hoc discussed several differences between alternative proposals from Dr. Gábor Hosszú (N4007) and from Michael Everson and André Szabolcs Szelp (N3664, N3697). Several other contributions were taken into consideration, though not all were discussed in detail: (N3556, N3999, N4006, N4042, N4055, N4064, N4076, N4080).

The ad-hoc adopted two working principles in the discussion:

- Noting that the repertoire of N3697 was almost completely shared in common with N4007 (albeit with some differences in names and code positions), N3697 was taken as the point of reference for discussion, and from that the group considered what removals, additions or

hozzáadni, elhagyni vagy egyéb változtatást eszközölni, hogy a végső, kódolásra javasolt jelkészlethez jussanak.

- A karakterek kódolásának fontolóra vételekor a szokásos WG2 alapelvek kerültek alkalmazásra, miszerint a kódolásnak egyaránt szolgálnia kell a kortárs és a történeti felhasználást, a használatot bizonyítékoknak kell alátámasztani, a karaktereknek pedig meg kell felelniük a betű-betűalak „émikus” modelljének.

Az N3697 és az N4007 közötti kulcsfontosságú különbségek, melyek tárgyalásra kerültek, többek közt:

- Karakterek az N3697-ben de nem az N4007-ben
- Karakterek az N4007-ben de nem az N3697-ben
- Írásjelek az N3664-ben (melyek mindegyike egyben az N4007-ben is)
- Az írás neve
- A karakterek neve (beleértve általános megállapodásokat a mássalhangzók elnevezésére úgy, ahogy esetieket)
- Azon karakterek kódpozíciója, melyek kódolásáról megegyezés született.

Az N3697 két karaktert tartalmaz, melyek nem szerepelnek az N4007-ben: CAPITAL LETTER NIKOLSBURG OE és SMALL LETTER NIKOLSBURG OE. Ezek önálló karakterként való kódolásáról a történeti használat bizonyítékai alapján megegyezés született.

Megegyezés született az N3664-ben található – és az N4007-ben is előterjesztett – két írásjel, a „fordított vessző” és a „kettős alsó fordított kilences idézőjel” kódolásáról az N3664-ben és az N4007-ben bemutatott bizonyítékok alapján.

Megjegyzés: Az N3664-ben és az N4007-ben e két karakter számára javasolt kódpozíciók már nem elérhetők, mert az előterjesztések megírása

other changes were needed to arrive at the final repertoire to recommend for encoding at this time.

- In relation to considering characters as candidates for encoding, usual WG2 principles would be employed. In particular, the resulting encoding should be appropriate for modern as well as historic usage, evidence of established usage is required, and characters in accordance with the “emic” approach of the character-glyph model.

Key differences between N3697 and N4007 that were discussed include:

- Characters in N3697 but not in N4007
- Characters in N4007 but not in N3697
- Punctuation characters in N3664 (all of which are also in N4007)
- The name of the script
- Naming of characters (including general conventions for naming of consonants as well as certain individual cases)
- Code positions of characters for which there was consensus to encode.

N3697 has two characters not included in N4007: CAPITAL LETTER NIKOLSBURG OE and SMALL LETTER NIKOLSBURG OE. There was consensus to encode these as distinct characters based on evidence from historic usage.

There was consensus to encode the two punctuation characters in N3664—also proposed in N4007—based on evidence provided in N3664 and N4007: “reversed comma” and “double low reversed-9 quotation mark”.

Note: The code positions for these two characters proposed in N3664 and in N4007 are no longer appropriate due to assignments that

óta azokat kiosztották. Helyük a 2E41 és a 2E42 lesz.

Az N4007-ben több karakter is van, melyeket az N3697 nem tartalmaz. A bizottság megállapodása ezekkel kapcsolatban:

- Megegyezés született az ötszáz-as szám kódolásáról, a kortárs használatra vonatkozó bizonyítékok alapján.
- A feljebb olvashatóknak megfelelően megállapodás született a „fordított vessző” és a „kettős alsó fordított kilences idézőjel” kódolásáról a 2E41–2E42 helyeken.
- Egyetértés volt a tekintetben, hogy a „kettőzőjelet” az Egyetemes Betűkészletben már szereplő IDC4 COMBINING MACRON-ACUTE képviselje.
- Az N4007-ben igen, de az N3697-ben nem szereplő karakterek kódolásáról nem született megállapodás, ahhoz további bizonyítékok megléte szükséges.

A fenti döntésekkel a bizottság megegyezett egy jelkészletben, mely a kódolásra alkalmas. További problémák az elnevezésekkel kapcsolatban merültek fel.

Ami az írás nevét illeti, egy korábbi ülésen a Dublinban rendezett 52. WG2 találkozón döntés született a „Hungarian Runic” felvételéről. Ez kompromisszumos megoldás volt, lévén e tekintetben a felek közt nem született megegyezés. Ennek ellenére úgy tűnik, hogy ez az alternatíva sem megfelelő a konszenzus kialakításához. Így hát a bizottság felülvizsgálta a Dublinban hozott döntést. Az új döntés értelmében az írás nevének az „Old Hungarian”-t javasolja, lévén ez az általánosan elterjedt az angol nyelvű szakirodalomban. E megnevezés a bizottság azon meggyőződését tükrözi, hogy az írás a magyar kulturális örökségnek régire visszamenő részét képezi, nem pedig azt, hogy a kódolás kizárólag történeti megfontolásból történne.

have been made since the proposals were written. The code positions for these two characters are to be 2E41–2E42.

N4007 has several characters not included in N3697. The ad-hoc reached consensus on these various characters as follows:

- There was consensus to encode the digit “five hundred” based on evidence from modern usage.
- As noted above there was consensus to encode “reversed comma” and “double low reversed-9 quotation mark” at 2E41–2E42.
- There was consensus that the combining “duplicating mark” should be represented by an existing character in the UCS, IDC4 COMBINING MACRON-ACUTE.
- With regard to other characters in N4007 but not in N3697, there was not consensus to encode at this time, but that additional evidence should first be provided.

With the above decisions, the ad hoc reached consensus on a repertoire of characters that is ready for encoding. The next set of issues considered had to do with naming.

Regarding the name of the script, there had been a decision in an earlier Hungarian ad-hoc committee at WG2 meeting 54 in Dublin to adopt the script name “Hungarian Runic”. This was chosen as a compromise since there was no consensus on names that were preferred by different parties. However, there is indication that this alternate name is still not adequate for establishing a consensus. Therefore, the ad hoc revisited the decision taken at the Dublin meeting. The decision reached was to recommend the script name, “Old Hungarian”, since that is a name that is typically used in English-language descriptions of the script. The ad hoc understands this term as reflecting the long heritage of this script within Hungarian cultures, not that the script is encoded for historic use only.

Az N3697-ben és az N4007-ben található eltérő karakternevek kapcsán a bizottságnak két problémával kellett szembenéznie: (i) a mássalhangzók elnevezésére vonatkozó megegyezés és (ii) különbségek adott karakterek nevei közt.

A mássalhangzókat jelölő betűk neve magánhangzóval és magánhangzó nélkül is írható – tehát „eb”, „ec”, „ed” sít.; vagy „b”, „c”, „d” sít. A bizottság megegyezése szerint a mássalhangzók neve egy magánhangzóval írandó. (Részletekért lásd a betűnévlistát alább.)

A bizottság egyetértett a „Nikolsburg” és „Rudimenta” megnevezések elhagyásában a karakternevekből minden esetben ahol ez lehetséges, a kortárs felhasználás okán. Ennek megfelelően az N3697-ben használt nevek módosítandóak:

- 10C9E: CAPITAL LETTER RUDIMENTA OE helyett CAPITAL LETTER OE
- 10CA9: CAPITAL LETTER NIKOLSBURG ETY helyett CAPITAL LETTER ECH
- 10CA9: CAPITAL LETTER NIKOLSBURG ETY helyett CAPITAL LETTER ECH
- 10CDE: SMALL LETTER RUDIMENTA OE helyett SMALL LETTER OE
- 10CE9: SMALL LETTER NIKOLSBURG ETY helyett SMALL LETTER ECH
- 10CED: SMALL LETTER RUDIMENTA UE helyett SMALL LETTER UE

A 10C9D CAPITAL LETTER NIKOLSBURG OE, 10CAC CAPITAL LETTER NIKOLSBURG UE, 10CDD SMALL LETTER NIKOLSBURG OE és 10CEC SMALL LETTER NIKOLSBURG UE nevei változatlanok maradnak.

A fentieknek megfelelően a bizottság 111 karakter hozzáadását kezdeményezi az ISO/IEC 10646 tervezett kiegészítéséhez. Ezek magukba foglalják:

In relation to differences in character names between N3697 and N4007, there were two issues for the ad hoc to consider: (i) the convention for naming consonant characters, and (ii) naming differences for individual characters.

Names of consonant letters can be written with or without a vowel letter—that is, either “eb”, “ec”, “ed”, etc.; or “b”, “c”, “d”, etc. The consensus of the ad hoc is that the names of consonant letters should be written with a vowel letter. (See the names list below for complete details.)

The ad hoc agreed that the terms “Nikolsburg” and “Rudimenta” should be avoided in character names whenever reasonable in order to accommodate modern users. Accordingly, the following changes to names used in N3697 should be made:

- 10C9E: change CAPITAL LETTER RUDIMENTA OE to CAPITAL LETTER OE
- 10CA9: change CAPITAL LETTER NIKOLSBURG ETY to CAPITAL LETTER ECH
- 10CAD: change CAPITAL LETTER RUDIMENTA UE to CAPITAL LETTER UE
- 10CDE: change SMALL LETTER RUDIMENTA OE to SMALL LETTER OE
- 10CE9: change SMALL LETTER NIKOLSBURG ETY to SMALL LETTER ECH
- 10CED: change SMALL LETTER RUDIMENTA UE to SMALL LETTER UE

The names for 10C9D CAPITAL LETTER NIKOLSBURG OE, 10CAC CAPITAL LETTER NIKOLSBURG UE, 10CDD SMALL LETTER NIKOLSBURG OE and 10CEC SMALL LETTER NIKOLSBURG UE will be left unchanged.

In accordance with the above decisions, the Hungarian ad hoc recommends 111 characters for addition to a draft amendment of ISO/IEC 10646. This includes:

- 2 írásjel a Kiegészítő Írásjelek tömbben (az N3664-ből és N4007-ből)
- 109 rovásjel egy új „Rovásírás” tömbben (106 betű az N3697-ből és az N4007-ből, 1 számjegy az N4007-ből és 2 további karakter az N3697-ből)
- 2 punctuation characters in the Supplemental Punctuation block (from N3664, N4007)
- 109 Old Hungarian characters in a new block, “Old Hungarian” (106 letters from both N3697 and N4007, 1 digit from N4007, and 2 additional characters from N3697)

E karakterek neve, betűképe és kódhelye az ezen jelentés végén található táblázatokban olvashatóak szerinti. A karaktertulajdonságok megegyeznek az N3664-ben, N3697-ben és N4007-ben adottakkal.

The names, glyphs and code positions for these characters are to be as shown in the code charts and names lists at the end of this report. Character properties are as given in N3664, N3697 and N4007.

A rovásjelek alapértelmezett rendezése:

The default sort order for the Old Hungarian characters is as follows:

$\mathcal{A} a << \mathcal{A} \acute{a} < \mathcal{X} b < \mathcal{X} mb < \uparrow c < \downarrow nc < \mathcal{U} cs < \dagger d < \mathcal{X} nd < \mathcal{Z} e << \mathcal{Z} \ddot{e} << \mathcal{Z} \acute{e} <$
 $\mathcal{F} f < \mathcal{L} g < \mathcal{F} gy < \mathcal{X} h < \dagger i << \uparrow i < \uparrow j < \mathcal{O} ek < \mathcal{L} ak < \mathcal{X} nk < \mathcal{L} l < \mathcal{O} ly < \mathcal{F} m <$
 $\mathcal{N} n < \mathcal{D} ny < \mathcal{O} o << \mathcal{D} \acute{o} < \mathcal{Z}^{nb} \ddot{o} << \mathcal{K} \ddot{o} << \mathcal{X} \acute{o} < \mathcal{F} p < \mathcal{X} mp < \mathcal{H} r << \mathcal{'} sh_r <$
 $\mathcal{L} s < \mathcal{L} sz < \mathcal{Y} t < \mathcal{Y} nt < \mathcal{X} ty < \mathcal{X} ch < \mathcal{W} u << \mathcal{W} \acute{u} < \mathcal{X}^{nb} \ddot{u} << \mathcal{H} \ddot{u} < \mathcal{M} v <$
 $\mathcal{U} z < \mathcal{Y} zs < \mathcal{X}^{sign} nt < \mathcal{O} us$